Одного молодого ранку над'їхало те "щось" там, у душі, на візку, оперлося колесами об землю, стало й сказало: "Годі!"

Може, надтягало там роками, може, лише останніми місяцями приспішило свою їзду. Досить, що тепер стало на місці, як би родилося й зросло на ньому.

Годі!

Ні, справді, ніякої безпосередньої причини до цього не було. Міра усміхнулася й розкинула руки далеко від тіла: хай ніщо не тамує струмка свободи, що охопив її всю. За стіною одною, потім другою, потім десь з-за дверей вставали, непокоїлися, змагалися в своїм хвилюванні людські голоси й кроки.

Так званий порядок дня корчився, як гадюка, що їй наступлено на хребет. Хтось, така собі Міра "з ласки родини", посміла перекрутити в іншу сторону одне коліщатко в машині "порядку дня".

Пильний, як телеграма, стукіт у двері: Марічка.

— Слава богу, панночка лише заспали, а ми думали, що, може, захворіли... Прошу скоренько вставати: вже восьма доходить... Вже паничі посхоплювались... а кава ще не запарена... Ану ж пані схочуть сьогодні скоріше й собі встати...

Міра любується хвилину: в очах дівчини зовсім не лукавий острах. Острах, що біліє на саму згадку, що могло б статися, якби... кави не було одного дня на час.

— Ні, я не заспала, Марічко... Лежу отак від шостої в ліжку й думаю... Знаєте, про що я думаю? Думаю, що я вже п'ять років в цьому домі парю

щоранку для всіх каву... і подаю декому навіть до ліжка... а сама ще ніколи не пила тут кави в ліжку...

— То панночка хворі?..— напів питається, напів рішає Марічка.

Ні... як будуть за мною питатися, то скажіть... скажіть їм, що я... відпочиваю...

Марічка віддаляється. За дверима дуднять кроки всуміш з якимись голосами, що обурюються, бунтуються, аж лаються. Потім знову стукіт у двері. Нетерпеливий, короткий, без часу. Це кузин Івась.

— Міро!.. Ти ще лежиш у ліжку, Міро! Ти ж мала мені на піввосьмої випрасувати тенісну сорочку! Бійся бога, таж там на мене ждуть... а ти...

Як приємно слухати цього голосу: велике, з роздертими очима, здивування, поки що лише здивування, що вона може в цій порі лежати ще в ліжку, вбиває навіть обурення в цьому хлопчиськові... А преціньобставина ця затримала таку преважну подію: там ждуть на нього на площі!

— Не маю якось охоти вставати, Івасю... Замикай двері, бо протяг...

І двері з лоскотом замикаються.

Вже без стукоту вбігає до кімнати довгонога, як і кульбаба, кузинка Орися:

— Міро, чи ти знаєш, що вже чверть на дев'яту і що вже мамця встала? Скоренько одягайся і накажи, що має Марічка на торзі купити до обіду... Ти знаєш, що мама не любить, як вона пізно з базару приходить...

Міра підпирає вигідніше голову рукою:

Може б ти раз, Орисько, подумала, що б то на обід пристарати? Мені здається, що я не буду більше цим займатися... Як ти думаєш?

Орися на таке не має що думати. Без відповіді вибігає з кімнати, не зачинивши навіть дверей за собою. Якийсь час тихо. Потім насуваються, як градова хмара, кроки зі сторони спальні дядьків.

Дядина заспана, незадоволена цією ранішньою пригодою, береться справу з місця схопити за чуб і вбити:

— Ну, Міро, буде тих "першоквітневих" жартів...хоч сьогодні маємо вже, богу дякувати, восьме травня... Також вигадка!.. Івась просто обурений на тебе... мусив піти в прибруканій сорочці... А дядько хіба вийде з хати без кави, чи як?

Дядько стає на порозі покривджений, уражений.

— Власне... як то — я, може, маю сьогодні на снідання молоко пити?

Тоді Мірі стріляє нова думка до голови:

— Я справді не знаю, як воно буде з кавами й Івасевими сорочками... і тим раннім базаром... справді... Хіба тітка сама мусить рано вставати... бо я...виїжджаю звідси...

Такого звороту справи зовсім не було в програмі, навіть у Міри. Тепер щойно, як вихопилася така думка, починає вона сама дивуватись тому, що так досі не сталося.

Тітка аж загикується:

— Ти... ти... виїжджаєш? Куди?.. На яке?.. І чому? Я хотіла б знати... чому? Хто тебе збунтував, дівчино?

Міра вже вхопилася цього приємного слова "бунт" (з уст самої тітки дісталося їй воно) й відразу знайшла розв'язку цього "годі", що найшло на неї так несподівано зранку: це ж бунт пробудився в ній. Бунт!

— І куди, і пощо ти їдеш?

— Їду в світ...— кидає фразу, але зараз змірковує, що таке непевне слово може лише підірвати повагу до її рішення, тому спростовує:

— Ще не знаю напевно... Тіточка пригадує собі, що тому півтора тижня пропоновано мені місце доглядачки при хворій пані Н. А потім... я вчора читала, що фірма ї. пошукує метких агенток... Я загляну й туди...

Дядина аж присідає на краю ліжка з того незрозумілого, що б'є з мови Міри.

— І ти думаєш, що там... на новому місці... будуть. тобі каву до ліжка носити? Ти думаєш, що там непотрібно буде працювати... може, навіть тяжче, як у нас? Бо, врешті, ти не замучувалася у нас працею...

Міра й собі схоплюється:

— Хто каже, що я не хочу працювати... Я власне шукаю праці!

В такому разі чого ж ти нас покидаєш? — вилущує до останньої плівки питання дядько.

— Бо їду... бо покидаю...— борониться Міра такою штубацькою відповіддю, щоб тільки позбутись їх з кімнати.

Коли, нарешті, остається сама, виплигує одним і коком з ліжка, простує рамена, аж щось тріщить у тих засиджених костях і ще раз каже собі в думці, щоб хто не підслухав:

— Їду — нарешті, їду... бо бунтуюся... А ви не питайте мене... не питайте... ані ви, тіточко, ані ви, дядечку, бо ви ніколи вже не зможете зрозуміти насолоди, що її дає... бунт... Їду... їду... їду!..

1935